

A. 508/1/4

DZIEJE

NAJNOWSZE

KWARTALNIK

POŚWIĘCONY

HISTORII

XX WIEKU

W niniejszym zeszycie „Dziejów Najnowszych” publikują swe prace m. in.:

Rolf Badstübner, Berlin, Instytut Historii Niemieckiej Akademii Nauk

Georges Castellan, Paryż, Uniwersytet

Bogusław Leśnodorski, prof. dr Uniwersytet Warszawski

Ireneusz Ihnatowicz, doc. dr Uniwersytet Warszawski

Jan Borkowski, doc. dr Instytut Historii PAN

Anna Żarnowska, dr Uniwersytet Warszawski

Jerzy Janusz Terej, dr Instytut Historii PAN

Edmund Zduński, mgr Wojskowa Akademia Polityczna

A. 508/1/4

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

DZIEJE NAJNOWSZE

R o c z n i k I

1969

4

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Jan Borkowski, Marian Marek Drozdowski, Krzysztof Dunin-
-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Andrzej Garlicki, Tade-
usz Jędruszczak, Piotr Łossowski, Marian Malinowski, Jan
Molenda, Henryk Słabek, Witold Stankiewicz, Jerzy Janusz
Terej, Janusz Żarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

Adres redakcji

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31 02 61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe
Oddział w Łodzi 1970

Wydanie I. Nakład 553 + 207 egz. Ark. wyd. 19,35. Ark. druk. 13,00.
Papier druk. sat. kl. V 70 g, 70 x 100. Oddano do składania 18. XII.
1969 r. Podpisano do druku w czerwcu 1970 r. Druk ukończono
w lipcu 1970 r.

Zam. 2711/69. B-9. Cena zł 30.—

Prasowe Zakłady Graficzne RSW „Prasa”
Łódź, ul. Żwirki 17

1940 K. 51 b.

*Profesorowi Doktorowi HENRYKOWI JABŁOŃSKIEMU
z okazji sześćdziesiątej rocznicy Jego urodzin
najlepsze życzenia składa*

REDAKCJA „DZIEJÓW NAJNOWSZYCH”

СОДЕРЖАНИЕ

Анна Жарновска — Рабочий класс и его место среди польской общест- венности конца XIX и начала XX вв.	3
Ежи Януш Терей — Среда и организации молодежи, связанной с главными группировками национального лагеря в 1939—1945 гг.	25
Эдмунд Здуньски — Система конспиративной радиосвязи во время гитле- ровской оккупации в Польше	47
Рольф Бадштубнер — Антифашистская демократическая революция — исходная точка развития Германской Демократической Республики	87
Жорж Каstellян — Рождение Германской Демократической Республики	107

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКИ

Иренеуш Игнатович — Вспомогательные исторические науки и проблема творческой лаборатории историка новейших времен	115
Ян Борковски — Замечания к „Воспоминаниям ветеранов народного движения”	123

ДОКУМЕНТЫ И МАТЕРИАЛЫ

Генрик Меровшевски — Первые дни независимости в Жешове (Дневник вре- мен войны 1914—1919 гг.) — подготовил к печати Богуслав Лесьнодорски	131
Марьян Сыновецки — Рабочая самооборона ППС в сентябре 1930 г. . . .	137

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Ян Замойски — Французская литература о движении сопротивления в „Свободной Франции” и о Виши	157
---	-----

*

II Съезд Коммунистической Рабочей Партии Польши (19.IX—2.X.1923 г.) Протоколы совещаний (Леон Гросфельд)	187
Ст. Лято и В. Станкевич — Программы крестьянских партий (Кжиштоф Дунин-Вонсович)	193
К. Иранек-Осмецки — Кто спасает одну жизнь... поляки и евреи 1939—1945 г. (Еугениуш Дурачиньски)	195
Письма в редакцию	199

TABLE DES MATIÈRES

Anna Żarnowska — La place de la classe ouvrière dans la société polonaise à la fin du XIX-e et au début du XX-e siècles	3
Jerzy Janusz Terej — Les organisations et le milieu des jeunes liés aux principaux groupements du „camp national” de 1939 à 1945	25
Edmund Zduński — Le système de liaison radiophonique de la Résistance pendant l'occupation nazie en Pologne	45
Rolf Badstübner — La révolution antifasciste et démocratique considérée comme point de départ du développement du premier Etat socialiste de la nation allemande	87
Georges Castellan — Naissance de la République Démocratique Allemande	107

Discussions et polémiques

Ireneusz Ihnatowicz — Les sciences auxiliaires de l'histoire et le métier d'historien de notre temps	115
Jan Borkowski — Quelques observations à propos des „Souvenirs des vétérans du mouvement populaire”	123

Documents et matériaux

Henryk Mieroszewski — Les premières journées de la libération à Rzeszów (Mémoires de la guerre de 1914—1918), publié par Bogusław Leśnodorski	131
Marian Synowiecki — L'autodéfense ouvrière du Parti Socialiste Polonais en septembre 1930	137

Critiques et comptes-rendus

Jan Zamojski — Les publications françaises concernant le mouvement de la France Libre et le Vichy	157
---	-----

*

II-e Congrès du Parti Communiste Ouvrier de Pologne (19 septembre—2 octobre 1923) — procès-verbaux des débats (Leon Grosfeld)	187
St. Lato et W. Stankiewicz — Les programmes des partis paysans (Krzysztof Dunin-Wąsowicz)	193
K. Iranek-Osmecki — Qui sauve une vie... Polonais et Juifs de 1939 à 1945 (Eugeniusz Duraczyński)	195
Correspondence	199

CONTENTS

Anna Żarnowska — Place of the working class in the Polish society at the end of the 19th and at the beginning of the 20th centuries	3
Jerzy Janusz Terej — Organizations and milieus of youth linked with the main groupings of the national camp in 1939—1945	25
Edmund Zduński — The system of underground radio communication during the Nazi occupation in Poland	45
Rolf Badstübner — The anti-nazi and democratic revolution as the starting point in the development of the German Democratic Republic	87
Georges Castellan — The birth of the German Democratic Republic	107

Discussions and polemics

Ireneusz Ihnatowicz — Auxiliary sciences of history and the question of the field of activity of a historian of the newest times	115
Jan Borkowski — Remarks at the margin of „Reminiscences of people's movement veterans”	123

Documents and materials

Henryk Mieroszewski — The first days of independence in Rzeszów (The diary from the times of the 1914—1919 war) — edited by Bogusław Leśnodorski	131
Marian Synowiecki — The Workers' Self-Defence of the Polish Socialist Party (P.P.S.) in September 1930	137

Review articles and reviews

Jan Zamojski — The French literature on the Resistance of Free France and Vichy	157
---	-----

*

The 2nd Congress of the Communist Workers' Party of Poland (September 19th-October 2nd, 1923) The minutes (Leon Grosfeld)	187
St. Lato and W. Stankiewicz — Programmes of people's parties (Krzysztof Dunin-Wąsowicz)	193
K. Iranek-Osmecki — Who saves one life... Poles and Jews in 1939—1945 (Eugeniusz Duraczyński)	195
Letters to the Editorial Board	199

INHALTSVERZEICHNIS

Anna Żarnowska — Platz der Arbeiterklasse in der polnischen Gesellschaft am Ende des XIX und am Anfang des XX Jahrhunderts	3
Jerzy Janusz Terej — Organisation und Milieu der Jugend mit Hauptgruppierungen des nationalen Lagers verbunden in den Jahren 1939—1945	25
Edmund Zduński — Das System des konspiratorischen Verbindungs-wesen während der Nazi-Besetzung in Polen	45
Rolf Badstübner — Antifaschistisch — demokratische Revolution als Punkt der Ausgang und der Entwicklung der Deutschen Demokratischen Republik	87
Georges Castellan — Die Geburt der Deutschen Demokratischen Re-publik	107

Diskussionen und Polemiken

Ireneusz Ichnatowicz — Hilfswissenschaften der Geschichte und die Frage der Werkstatt des Historiker der neuen Zeiten	115
Jan Borkowski — Randbemerkungen zu „Erinnerungen der Veteranen der Bauernbewegung“	123

Dokumenten und Materialien

Henryk Mieroszewski — Die ersten Tagen der Unabhängigkeit in Rzeszów (Tagebücher aus der Kriegszeit 1914—1919 — zum Druck vorberei-tet von Bogusław Leśnodorski	131
Marian Synowiecki — Arbeiter Selbstverteidigung der PPS (Polnische Sozialistische Partei) im September 1930	137

Rezensionsartikel und Rezensionen

Jan Zamojski — Französische Literatur über die Widerstandsbewegung „Freies Frankreich“ und über der Vichy — Regime	157
--	-----

*

II Parteitag der Kommunistischen Arbeiter Partei Polens (19.IX—2.X.1923) Tagungsprotokollen (Leon Grosfeld)	187
St. Lato i W. Stankiewicz — Programme der Bauern Parteien (Krzysztof Dunin-Wąsowicz)	193
K. Iranek-Osmecki — Wer eine Leben rettet... Polen und Juden 1939—1945 (Eugeniusz Duraczyński)	195
Briefe an die Redaktion	199

SPIS TREŚCI

Anna Żarnowska — Miejsce klasy robotniczej w społeczeństwie polskim w końcu XIX i początkach XX wieku	3
Jerzy Janusz Terej — Organizacje i środowiska młodzieży związanej z głównymi ugrupowaniami obozu narodowego w latach 1939—1945	25
Edmund Zduński — System konspiracyjnej łączności radiowej w okresie okupacji hitlerowskiej w Polsce	45
Rolf Badstübner — Rewolucja antyfaszystowsko-demokratyczna jako punkt wyjścia i rozwoju pierwszego socjalistycznego państwa narodu niemieckiego	87
Georges Castellan — Narodziny Niemieckiej Republiki Demokratycznej	107

Dyskusje i polemiki

Ireneusz Ihnatowicz — Nauki pomocnicze historii a sprawa warsztatu historyka czasów najnowszych	115
Jan Borkowski — Uwagi na marginesie „Wspomnień weteranów ruchu ludowego”	123

Dokumenty i materiały

Henryk Mieroszewski — Pierwsze dni niepodległości w Rzeszowie (Pamiętnik z czasów wojny 1914—1919) — podał do druku Bogusław Leśnodorski	131
Marian Synowiecki — Samoobrona Robotnicza PPS we wrześniu 1930 roku	137

Artykuły recenzyjne i recenzje

Jan Zamojski — Literatura francuska o ruchu oporu Wolnej Francji i Vichy	157
--	-----

*

II Zjazd Komunistycznej Partii Robotniczej Polski (19.IX.—2.X.1923). Protokoły obrad — Leon Grosfeld	187
St. Lato i W. Stankiewicz — Programy stronnictw ludowych — Krzysztof Dunin-Wąsowicz	193
K. Iranek-Osmecki — Kto ratuje jedno życie... Polacy i Żydzi 1939—1945 — Eugeniusz Duraczyński	195

Listy do redakcji

Do redakcji „Dziejów Najnowszych” — Zbigniew Szacherski	199
---	-----

DZIEJE NAJNOWSZE

k w a r t a l n i k

Warunki prenumeraty

Cena prenumeraty krajowej:

półrocznie — 60,—
rocznie — 120,—

Prenumeraty przyjmowane są do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Prenumeratę na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe oraz listonosze.

Czytelnicy indywidualni mogą dokonywać wpłat również na konto PKO Nr 7-6-579 — Przedsiębiorstwo Upowszechniania Prasy i Książki „Ruch”, Łódź, ul. Kopernika 53.

Wszystkie instytucje państwowe i społeczne mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur „Ruch”. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch”, Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024, tel. 20-46-88.

Egzemplarze zdezaktualizowane można nabyć w Przedsiębiorstwie Upowszechniania Prasy i Książki „Ruch”, Magazyn Zwrotów w Łodzi, ul. Żwirki 17, konto PKO Nr 7-6-579.

Bieżące oraz archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki oraz w księgarniach „Domu Książki”:

Księgarnie naukowe „DK”

Białystok, ul. Lipowa 43
Gdańsk-Wrzeszcz, ul. Grunwaldzka 111/113
Katowice, ul. Warszawska 11
Koszalin, ul. Zwycięstwa 20
Kraków, ul. Podwale 6
Lublin, ul. Krakowskie Przedmieście 68
Łódź, ul. Piotrkowska 102a

Olsztyn, Plac Wolności 2/3
Opole, Rynek 19/20
Poznań, ul. Armii Czerwonej 69
Szczecin, ul. Jedności Narodowej 5
Toruń, Rynek Staromiejski 30
Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 7
Wrocław, ul. Kuźnicza 42